

សង្គ្រាមប្រយុទ្ធប្រឆាំង

នៃក្រុមបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិ

ក្រសួងបរិស្ថាន

MINISTRY OF ENVIRONMENT

ការកសាងសមត្ថភាព Capacity building

សំដៅដល់ការអនុវត្តក្នុងការពង្រឹងភាពខ្លាំង លក្ខណសម្បត្តិ និង ធនធានដែលមាន ចំពោះបុគ្គលម្នាក់ៗ សហគមន៍ ស្ថាប័នឬសង្គម ដើម្បីឆ្លើយ តបទៅនឹងការប្រែប្រួល។

ការការពារសុវត្ថិភាព Nuclear Safeguard

សំដៅដល់ប្រព័ន្ធនៃការធ្វើអធិការកិច្ច ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ថាសារធាតុនុយ ក្លេអ៊ែរមេមទាំងបច្ចេកវិទ្យា សកម្មភាព ឧបករណ៍ សម្ភារៈ និងបរិក្ខារពាក់ព័ន្ធត្រូវ បានប្រើប្រាស់ក្នុងគោលបំណងសន្តិភាពតែប៉ុណ្ណោះ។

ការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ Green House gases mitigation

សំដៅដល់អន្តរាគមន៍របស់មនុស្ស ដើម្បីឱ្យប្រភពបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះ កញ្ចក់ថយចុះឬដើម្បីបង្កើនអាងស្រូបឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់។

ការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ Disaster risk reduction

សំដៅដល់ការចង្អុលបង្ហាញនូវគោលដៅនិងគោលបំណងផ្នែកគោល នយោបាយ វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ និងឧបករណ៍នានា ដែលបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីបំបាត់ប្រមាណហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយនាពេលអនាគត ដោយការកាត់ បន្ថយការប្រឈមមុខសញ្ញាគ្រោះថ្នាក់ ឬភាពងាយរងគ្រោះ ដែលកំពុងកើត មាននិងដោយការបង្កើនភាពធន់ទៅនឹងហានិភ័យទាំងនោះ។

ការកៀរគរធនធាន Resources mobilization

សំដៅដល់ការប្រមូលធនធានហិរញ្ញវត្ថុនិងមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនិងគោលបំណងរបស់ស្ថាប័ន/អង្គការ។ ធនធានហិរញ្ញវត្ថុរួមមានប្រាក់ ចំណែកធនធានមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុរួមមាន សម្ភារៈរូបវន្ត ធនធានមនុស្ស និងពេលវេលាដែលផ្តល់ជូន។

ការកែច្នៃហ្សែន Resources mobilization

សំដៅដល់បច្ចេកទេសក្នុងការផ្លាស់ប្តូរលក្ខណៈធម្មជាតិរបស់សត្វ រុក្ខជាតិ ឬមីក្រូសារពាង្គកាយដោយបញ្ចូលចំណែកណាមួយនៃសម្ភារៈពន្ធុ (ឌីអ៊ីន អេ) ពីសារពាង្គកាយមួយទៅសារពាង្គកាយមួយទៀត។

កម្មវិធីផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រគ្រប់គ្រងនិងផលិតផលព្រៃឈើអន្តរជាតិ Program for management and forest product certification

សំដៅដល់បែបបទនៃការផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រដែលធានាដល់អ្នកទិញថាផលិតផលព្រៃឈើត្រូវបានវាយតម្លៃនិងការចេញវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ថាផលិតផលព្រៃឈើនោះមានប្រភពពីព្រៃឈើដែលមានការគ្រប់គ្រងតាមស្តង់ដារសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន។

ការកែច្នៃឡើងវិញ/សារវដ្តកម្ម Recycling

សំដៅដល់សកម្មភាព ដំណើរការបំបែក ឬការបំប្លែងសំរាម សំណល់រឹងទៅជាវត្ថុធាតុដើមសម្រាប់បម្រើការផលិតឡើងវិញ។

ការខូចខាតបរិស្ថាន Environmental degradation

សំដៅដល់ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើបរិស្ថានរួមមាន ការធ្វើឱ្យអន់ថយការបំផ្លិចបំផ្លាញ ការបាត់បង់ ឬការបាត់បង់នៃការប្រើប្រាស់សមាសភាគរបស់បរិស្ថាន ដូចជាធនធានធម្មជាតិ បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ជាដើម និងផលប៉ះពាល់

អរិជ្ជមានលើសុខភាពនិងសុខុមាលភាពរបស់មនុស្ស ដូចជាការបាត់បង់ប្រាក់ ឈ្នួល ប្រាក់ចំណូល ប្រាក់ចំណេញ ពន្ធ ប្រាក់កម្រៃ ចំណូលស្នូលសារនានា របស់ជាតិជាដើម។

ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ Financial management

សំដៅដល់ការរៀបចំផែនការថវិកា ការត្រួតពិនិត្យនិងតម្រង់ទិស សកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុ ដូចជាការត្រួតពិនិត្យប្រព័ន្ធគណនេយ្យ លទ្ធកម្ម ប្រាក់កម្ចី ជាដើម និងការចាត់ចែងនិងសម្រេចលើការប្រើប្រាស់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ស្ថាប័ន/អង្គភាព។

ការគ្រប់គ្រងធនធានព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តរភាព Sustainably forest resources management/Sustainable forest management

សំដៅដល់ការគ្រប់គ្រងធនធានព្រៃឈើស្របតាមគោលបំណង គោល ការណ៍ណែនាំ និងបទដ្ឋានបច្ចេកទេស ដើម្បីផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងបរិស្ថាន រួមទាំងការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ។

ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ Forest management

សំដៅដល់ប្រព័ន្ធមួយនៃការប្រតិបត្តិសម្រាប់ការកាន់កាប់និងប្រើប្រាស់ ដីព្រៃឈើក្នុងបំណងបំពេញមុខងារអេកូឡូស៊ី (រួមទាំងនានាភាពជីវសាស្ត្រ) សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមរបស់ព្រៃឈើប្រកបដោយចីរភាព។

ការគ្រប់គ្រងធនធានជីវៈចម្រុះ Biodiversity resources management

សំដៅដល់សកម្មភាពថែរក្សា និងការពារនានាភាពនៃសារពាង្គកាយរស់ នៅលើដី ក្នុងទឹក និងក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីផ្សេងៗទៀត ដែលមាននានាភាព សេនេទិក នានាភាពប្រភេទ និងនានាភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។

ការបង់អាករបរិស្ថាន Environmental levy payment / Payment for Environmental Levy

សំដៅដល់ការបង់ថ្លៃសំណល់ជាមុន ចំពោះការនាំចូល ឬការផលិតនូវផលិតផល គ្រឿងបរិក្ខារ ឬ សម្ភារៈប្រើប្រាស់ ដែលអាចបង្កឱ្យមានហានិភ័យធ្ងន់ធ្ងរដល់បរិស្ថាន ឬ សុខភាពសាធារណៈ ក្រោយពេលក្លាយជាសំណល់ និងក្រោយពេលបោះបង់ចោល។

កិច្ចការពារបរិស្ថាន Environmental Protection

សំដៅដល់បច្ចេកទេស និងវិធានការនានា ដើម្បីថែរក្សាបរិស្ថានធម្មជាតិ និងកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន ដែលបណ្តាលមកពីសកម្មភាពរបស់មនុស្ស។

កិច្ចលទ្ធកម្ម Procurement

សំដៅដល់ដំណើរការលទ្ធកម្មចាប់ពីពេលរៀបចំឯកសារដេញថ្លៃរហូតដល់ពេលទទួលបានទំនិញ សំណង់ សេវាកម្ម ឬសេវាទីប្រឹក្សា។

កិច្ចព្រមព្រៀងបរិស្ថានពហុភាគី Multilateral Environmental Agreements (MEAs)

សំដៅដល់សន្ធិសញ្ញា អនុសញ្ញា ពិធីសារ និង/ឬលិខិតុបករណ៍គតិយុត្តផ្សេងទៀតដែលទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន ហើយដែលមានវិសាលភាពធំជាងកិច្ចព្រមព្រៀងបរិស្ថានទ្វេភាគី។

កិច្ចសហការគ្រប់គ្រង Management cooperation

សំដៅដល់ការចូលរួមពីសំណាក់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច សហគមន៍មូលដ្ឋាន ឬរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយការរៀបចំផែនការ ការបែងចែកតួនាទីភារកិច្ច ការតម្រង់ទិស និងការត្រួតពិនិត្យក្នុងសកម្មភាពថែរក្សា ការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

៤ - សទ្ទានុក្រមនៃក្រមបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិ

កម្រិតផ្គត់ផ្គង់ទឹកពេញលេញ Level of full water supply

សំដៅដល់កម្រិតកម្ពស់ទឹកនៃទំនប់អាងស្តុកទឹក នៅពេលដែលការស្តុកទឹកស្ថិតនៅក្នុងកម្រិតប្រតិបត្តិការអតិបរមា ដោយគ្មានរងការប៉ះពាល់ពីទឹកជំនន់។

កម្រិតអនុញ្ញាតបញ្ចេញឧស្ម័ន Emission permit

សំដៅដល់ការកំណត់កម្រិតនៃការបញ្ចេញឧស្ម័ន (មិនអាចផ្ទេរ តែអាចធ្វើពាណិជ្ជកម្មបាន) ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដូចជា ស្ថាប័នអន្តររដ្ឋាភិបាល ស្ថាប័នថ្នាក់កណ្តាលឬមូលដ្ឋាន ទៅកាន់អង្គភាពថ្នាក់តំបន់ (ប្រទេស ថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ក្រោមជាតិ) ឬអង្គភាពតាមវិស័យ (ក្រុមហ៊ុន) ក្នុងការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងបរិមាណជាក់លាក់មួយ។

កម្រៃសេវាប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកខ្វក់ Payment for waste water treatment service

សំដៅដល់ថ្លៃសេវាដែលត្រូវបង់សម្រាប់សម្អាតទឹកកខ្វក់។

កម្រៃសេវាប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធលូ Payment for waste water discharge service

សំដៅដល់ថ្លៃសេវាដែលត្រូវបង់សម្រាប់ថែទាំ ជួសជុល ស្ដារ និងពង្រីកអណ្តូងលូ បណ្តាញលូ ប្រឡាយចំហ អាងស្តុក និងដំណើរការស្ថានីយបូមទឹកកខ្វក់។

កសិកម្មពនេចរ Shifting cultivation/ Traditional practice shifting cultivation

សំដៅដល់ការធ្វើកសិកម្មតាមបែបប្រពៃណីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយកាប់និងដុតព្រៃដើម្បីដាំដុះ ហើយបន្ទាប់មកត្រូវបោះបង់មួយរយៈពេលដើម្បីរក្សាគុណភាពដីតាមរយៈការទុកឱ្យដុះល្អាស់រុក្ខជាតិឡើងវិញ។ ការដាំដុះ

ដំណាំត្រូវបានអនុវត្តតាមខួបវិលជុំនៅលើដីនោះ។

កូតានៃការបញ្ចេញឧស្ម័ន Emission quota

សំដៅដល់បរិមាណប្រចាំណែកនៃការបញ្ចេញឧស្ម័នសរុប ដែលកំណត់ឱ្យប្រទេសឬបណ្តាក្រុមប្រទេសអាចបញ្ចេញ ឧស្ម័ននៅក្រោមក្របខណ្ឌនៃការបញ្ចេញឧស្ម័នសរុបជា អតិបរមា និងទៅតាមការវិភាជធនធានកាតព្វកិច្ច។

ការអប់រំបរិស្ថាន Environmental education

សំដៅដល់ការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រដើម្បីអប់រំប្រជាជនឱ្យយល់ដឹងពីទំនាក់ទំនងផ្នែកសីលធម៌របស់ពួកគេជាមួយនឹងបរិស្ថាន លើកកម្ពស់នូវចំណេះដឹងជំនាញ អាកប្បកិរិយា និងតម្លៃរបស់ប្រជាជនក្នុងកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ព្រមទាំងដើម្បីលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យចូលរួមក្នុងវិស័យនេះ។

ការអប់រំបរិស្ថានក្នុងប្រព័ន្ធ Formal environmental education

សំដៅដល់ការអប់រំបរិស្ថាន ដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធតាមឋានានុក្រមនៃប្រព័ន្ធអប់រំ ចាប់ពីបឋមសិក្សារហូតដល់ឧត្តមសិក្សា ដោយរួមទាំងការសិក្សាជំនាញឯកទេសទូទៅ កម្មវិធីជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងវិទ្យាស្ថានឯកទេសផ្សេងៗ ដែលមានការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបច្ចេកទេសនិងជំនាញវិជ្ជាជីវៈពេញម៉ោង។

ការអប់រំបរិស្ថានក្រៅប្រព័ន្ធ Informal environmental education

សំដៅដល់សកម្មភាពអប់រំបរិស្ថានទាំងឡាយ ដែលរៀបចំឡើងផ្សេងពីការអប់រំក្នុងប្រព័ន្ធ ទាំងមាននិងគ្មានកម្រិតក្នុងលក្ខណៈធំទូលាយបែបណាក៏ដោយ ដើម្បីជូនក្រុមគោលដៅនានាដែលមកសិក្សាក្នុងកម្មវិធីអប់រំបរិស្ថាន។

ការអប់រំបរិស្ថានមិនផ្លូវការ Non-formal environmental education

សំដៅដល់ដំណើរការសិក្សាពីបរិស្ថានប្រចាំថ្ងៃរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗដោយ

ទទួលបាននូវចំណេះដឹង បំណិន ឥរិយាបថ និងគុណតម្លៃពីគ្រួសារ អ្នកជិតខាង ការងារ ការលេងកម្សាន្ត ទីផ្សារ បណ្ណាល័យ និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ។

ការិយបរិច្ឆេទជលសាស្ត្រ Hydrological period

សំដៅដល់ការកំណត់រយៈពេលនៃប្រតិបត្តិការខាងហិរញ្ញវត្ថុដែលមានក្នុងផែនការស្តីពីធនធានទឹកអាងទន្លេឬផែនការស្តីពីសិទ្ធិប្រើប្រាស់ទឹក និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត។

ការចិញ្ចឹមសត្វព្រៃ Wildlife farm/ Wildlife raising/ Wildlife breeding

សំដៅដល់ការរក្សាទុកសត្វព្រៃក្នុងទីបង្គំ ដោយការថែទាំ និងផ្តល់ចំណី ក្នុងគោលបំណងផ្សេងៗដូចជា ការបង្កាត់ពូជ ការលក់ដូរ ជាដើម។

ការប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈប្រពៃណី Traditional uses

សំដៅដល់ការអនុវត្ត ឬរបៀបអនុវត្តលើការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិសម្រាប់ចិញ្ចឹមគ្រួសារ ឬផលប្រយោជន៍សហគមន៍តាមទំនៀមទម្លាប់ឬប្រពៃណី។

ការប្រើប្រាស់ដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិត Subsistence Uses

សំដៅដល់ការដកយកផលនិងអនុផលពីធនធានធម្មជាតិ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃក្នុងគ្រួសារ ឬសហគមន៍តែប៉ុណ្ណោះ។

ការប្រើប្រាស់ប្រកបដោយនិរន្តរភាព Sustainable consumption/ Sustainable Uses

សំដៅដល់ការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ដោយការថែរក្សាបាននូវបរិមាណ ប្រភេទ និង/ឬពូជនៃធនធានធម្មជាតិឬធនធានជីវៈចម្រុះ ដើម្បីបម្រើប្រយោជន៍ដល់អ្នកជំនាន់ក្រោយ។

ការប្រើប្រាស់ក្នុងព្រៃដែនកំណត់ (សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់) Contained uses

សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការ ឬសកម្មភាពណាមួយដែលទាក់ទងនឹងសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងទឹកនៃឆ្នេង ឬមធ្យោបាយ ឬឧបករណ៍ណាមួយ ហើយស្ថិតនៅក្រោមវិធានការដាក់លាក់ដែលទប់ស្កាត់មិនឱ្យសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ទាំងនោះប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានខាងក្រៅ។

ការផ្តល់ព័ត៌មាន Information providing

សំដៅដល់ការផ្សព្វផ្សាយតាមគ្រប់រូបភាព ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រជាជនឬសហគមន៍គោលដៅបានយល់ដឹង។

ការដាំព្រៃឈើ Afforestation

សំដៅដល់ការដាំដើមឈើដើម្បីបង្កើតព្រៃឈើនៅលើផ្ទៃដីដែលមានប្រវត្តិគ្មានដើមឈើពីមុន (រយៈពេលយ៉ាងហោចណាស់៥០ឆ្នាំ)។

ការបរបាញ់សត្វព្រៃ Wildlife hunting/Wildlife poaching

សំដៅដល់សកម្មភាពទាំងឡាយណាដែលតាមរក តាមចាប់ យាយី បំផ្លិចបំផ្លាញឬសម្លាប់សត្វព្រៃ ដោយការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយគ្រប់ប្រភេទ។

ការអភិរក្សសត្វព្រៃ Wildlife conservation

សំដៅដល់ការរៀបចំផែនការ ចាត់ចែង តម្រង់ទិស ត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និងស្រាវជ្រាវសត្វព្រៃ ក្នុងតំបន់និងក្រៅតំបន់ ក្នុងគោលបំណងទប់ស្កាត់ការផុតពូជ ដោយស្តារចំនួនសត្វ ប្រភេទសត្វ និងការបង្កាត់ពូជសត្វព្រៃ។

ការប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈគ្រួសារ Customary Uses

សំដៅដល់ការបរបាញ់ ការនេសាទ ការប្រមូលរុក្ខជាតិព្រៃ និងអនុផលព្រៃឈើផ្សេងទៀត និងការដោះដូរទំនិញជាលក្ខណៈប្រពៃណី សម្រាប់គោល

បំណងផ្តល់ស្បៀងអាហារដល់បុគ្គលម្នាក់ ឬគ្រួសាររបស់គេ នៅក្នុងកម្រិតអប្បបរមាដែលចាំបាច់សម្រាប់តែការរស់រានមានជីវិត និងមិនរាប់បញ្ចូលការលក់ ឬការធ្វើពាណិជ្ជកម្មនៃសំណាកប្រភេទសត្វឬរុក្ខជាតិនានា ដែលបរិបូណ៌នេសាទ ឬប្រមូលបានឡើយ។

ការស្តារប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី Ecosystem restoration

សំដៅដល់ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងវិញនូវបណ្តុំមុខងារនៃប្រព័ន្ធមួយដែលរួមផ្សំឡើងដោយការៈមានជីវិត និងបរិស្ថានគ្មានជីវិតដែលនៅជុំវិញការៈមានជីវិតទាំងនោះ ព្រមទាំងអន្តរកម្មទៅវិញទៅមក(អន្តរកម្មរវាងការៈមានជីវិតនិងបរិស្ថានគ្មានជីវិត និងអន្តរកម្មរវាងការៈមានជីវិតទាំងនោះ)។

ការខូចខាតប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី Ecosystem degradation

សំដៅដល់ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានទៅលើបណ្តុំមុខងារនៃប្រព័ន្ធមួយដែលរួមផ្សំឡើងដោយការៈមានជីវិត និងបរិស្ថានគ្មានជីវិតដែលនៅជុំវិញការៈមានជីវិតទាំងនោះ ព្រមទាំងអន្តរកម្មទៅវិញទៅមក(អន្តរកម្មរវាងការៈមានជីវិតនិងបរិស្ថានគ្មានជីវិត និងអន្តរកម្មរវាងការៈមានជីវិតទាំងនោះ)។

ការគ្រប់គ្រងធនធានជីវៈចម្រុះ Biodiversity resources management

សំដៅដល់សកម្មភាពថែរក្សា និងការពារនានាការៈនៃសារពាង្គកាយរស់នៅលើដី ក្នុងទឹក និងក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីផ្សេងៗទៀត ដែលរួមមាននានាការៈសេនេទិច នានាការៈប្រភេទ និងនានាការៈប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។

ការប្រើប្រាស់និងផលិតកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាព Sustainable production and consumption

សំដៅដល់ការប្រើប្រាស់សេវានិងផលិតផលពាក់ព័ន្ធនានា ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការជាមូលដ្ឋាន និងនាំមកនូវគុណភាពជីវិតដ៏ប្រសើរ

ដោយធ្វើការកាត់បន្ថយនូវការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិនិងសារធាតុពុល ព្រមទាំងការបញ្ចេញសំណល់និងសារធាតុបំពុលនានាឱ្យនៅកម្រិតអប្បបរមា នៅក្នុងវដ្តជីវិតនៃសេវាប្រតិបត្តិផល ដើម្បីកុំឱ្យបង្កហានិភ័យដល់តម្រូវការរបស់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ។

ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ Strategic environmental assessment (SEA)

សំដៅដល់អភិក្រមដែលមានការវិភាគនិងការចូលរួម ក្នុងគោលបំណងរួមបញ្ចូលការពិនិត្យពិច័យផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច សង្គម បរិស្ថាន និងវប្បធម៌ទៅក្នុងគោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធីផ្សេងៗ។

ការគ្រប់គ្រងសំណល់គ្រោះថ្នាក់ Hazardous waste management

សំដៅដល់សកម្មភាពទាំងឡាយណាដែលធ្វើដើម្បីការពារ កាត់បន្ថយ ញែក ប្រមូល ដឹកជញ្ជូន ស្តុកទុក ធ្វើប្រព្រឹត្តិកម្ម កែច្នៃ ទាញយកមកប្រើឡើងវិញ និងបោះចោលសំណល់គ្រោះថ្នាក់។

ការចូលរួមជាសាធារណៈ Public participation

សំដៅដល់ការផ្សព្វផ្សាយ ការពិគ្រោះយោបល់ កិច្ចសហការ ការចូលរួម និងការសម្រេចចិត្តនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្តូរគំនិត មតិយោបល់ ការទទួលយកព័ត៌មានពីគ្រប់ភាគីដែលនឹងទទួលរងហេតុប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់និងដោយប្រយោល និងរកវិធានការកាត់បន្ថយហេតុប៉ះពាល់អវិជ្ជមានពីគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ នៅក្នុងដំណាក់កាលមុនប្រតិបត្តិគម្រោង (ការរចនាគម្រោងនិងការសាងសង់) ដំណាក់កាលប្រតិបត្តិគម្រោង និងដំណាក់កាលបញ្ចប់គម្រោង។

ការញែកសំណល់ Waste sorting

សំដៅដល់សកម្មភាពបែងចែកសំណល់ទៅតាមប្រភេទនៅនឹងប្រភព បង្កើតសំណល់ ទឹកនៃឯងចោលសំណល់ឬនៅតាមទីតាំងកែច្នៃ ឬទាញយក ធនធានពីសំណល់។

ការប្រើប្រាស់តាមរូបភាពពាណិជ្ជកម្ម Commercial uses

សំដៅដល់ការប្រើប្រាស់ធនធានជីវៈចម្រុះ ឬធនធានធម្មជាតិក្នុងគោល បំណងទទួលបានប្រាក់ចំណេញ ផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬការជួញដូររបប ពាណិជ្ជកម្ម។

ការដុតសំណល់នៅទីចំហ Open burning

សំដៅដល់ការដុតសំណល់ កម្ទេចកម្ទី ឬវត្ថុផ្សេងៗ នៅតាមទីវាល ទីសាធារណៈ ឬក្នុងបរិវេណដីកម្មសិទ្ធិ រួមទាំងការដុតនៅក្នុងឡដែលមិនមាន បំពាក់ឧបករណ៍បញ្ចេញផ្សែងឬកាត់បន្ថយសារធាតុបំពុលខ្យល់។

ការទាញយកធនធានពីសំណល់ Extracting resources from waste

សំដៅដល់សកម្មភាពជ្រើសរើស ឬប្រើប្រាស់សំណល់ឱ្យក្លាយទៅជា របស់ វត្ថុធាតុ ឬផលិតផលដែលមានតម្លៃសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ឡើងវិញឬការ ផលិតជាថ្មី ក្នុងគោលបំណងកាត់បន្ថយបរិមាណសំណល់ដែលបង្កើតឡើង ឬ ដែលត្រូវបោះចោល ឬបញ្ចេញចោលទៅក្នុងបរិស្ថាន។

ការបញ្ចេញសំណល់ Waste disposal /waste discharge

សំដៅដល់សកម្មភាព ឬដំណើរការបង្ហូរចេញ បំភាយចេញ ឬដឹកចេញ នូវសំណល់ពីប្រភព ឬទីតាំងបង្កើតសំណល់ចូលទៅក្នុងបរិស្ថាន ឬទៅកាន់ទី តាំងដទៃ ក្នុងគោលបំណងណាមួយ។

ការបញ្ចេញឧស្ម័ន Emission

សំដៅដល់ការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និង/ឬបុរេករនិងអេរ៉ូសូលទៅក្នុងបរិយាកាសនៅក្នុងតំបន់ណាមួយ និងក្នុងកំលុងពេលកំណត់មួយ។

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ Climate change

សំដៅដល់ការប្រែប្រួលស្ថានភាពអាកាសធាតុដែលអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណបាន (តាមរយៈការវិភាគស្ថិតិ) តាមរយៈការប្រែប្រួលគួរលេខមធ្យមនិងគួរលេខចេរីនៃអាកាសធាតុ ហើយការប្រែប្រួលនោះបន្តកើតឡើងក្នុងរយៈពេលវែងជាច្រើនទសវត្សរ៍ឬយូរជាងនេះ។

ការផ្តល់ព័ត៌មាន Information providing

សំដៅដល់ការផ្សព្វផ្សាយតាមគ្រប់រូបភាព ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រជាជនឬសហគមន៍គោលដៅបានយល់ដឹង។

ការផ្តល់សុពលភាព/សុពលកម្ម Validation

សំដៅដល់ដំណើរការនៃការវាយតម្លៃឯករាជ្យមួយទៅលើ សកម្មភាពគម្រោងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត ឬសកម្មភាព តាមកម្មវិធីដោយអង្គការទទួលបន្ទុកប្រតិបត្តិ ដោយធ្វើ ការផ្ទៀងផ្ទាត់វិធាននិងលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាតទៅនឹងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការរៀបចំឯកសារ គម្រោងឬឯកសារសកម្មភាពលម្អិតរបស់កម្មវិធីនិងឯក សារសកម្មភាពលម្អិតនៃគម្រោងតាមផ្នែក។

ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា Technology transfer

សំដៅដល់ការផ្លាស់ប្តូរចំណេះដឹងផ្នែកវិទ្យា និងទំន រូបិយវត្ថុ និងទំនិញក្នុងចំណោមភាគីពាក់ព័ន្ធ ដែលនាំឱ្យមានការ រីកសាយបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់បន្សុំឬការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និង/ឬការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យានិងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេស។

ការផ្ទៀងផ្ទាត់ Verification

សំដៅដល់ការវាយតម្លៃជាទៀងទាត់ដោយស្ថាប័នឯករាជ្យ នៅមុននិងបន្ទាប់ពីការកំណត់របស់អង្គការទទួលបន្ទុក ប្រតិបត្តិ លើការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីសកម្មភាពមនុស្សដែលបានតាមដាន សម្រាប់ប្រភពឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ដែលកើតឡើងជាលទ្ធផលនៃសកម្មភាព គម្រោងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត ដែលបានចុះបញ្ជី ឬ សកម្មភាពតាមកម្មវិធី(ក្រៅពីគម្រោងព្រៃឈើ) ។

ការស្តារព្រៃឡើងវិញ Reforestation

សំដៅដល់ការដាំដើមឈើនៅលើដីដែលពីមុនធ្លាប់មាន ព្រៃ ឬ ប៉ុន្តែត្រូវបានប្រែក្លាយសម្រាប់គោលបំណងផ្សេងទៀត ។

ការវាស់វែង ការរាយការណ៍ និងការផ្ទៀងផ្ទាត់ Measurement, Reporting and Verification (MRV)

សំដៅដល់វិធានបច្ចេកទេសមួយដើម្បីបញ្ជាក់ពីការ បញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់និងការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ជាសក្យានុម័ត ហើយអាចប្រើប្រាស់ដើម្បីកំណត់ហិរញ្ញវត្ថុ អាកាសធាតុ។

ការបង់ថ្លៃបំពុលបរិស្ថាន Payment for environmental pollution

សំដៅដល់វិធានការហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ជួយកាត់បន្ថយការបំពុលបរិស្ថានតាមរយៈ ការតម្រូវឱ្យបង់ថ្លៃចូលថវិការដ្ឋទៅលើការបញ្ចេញបន្ទុកសារធាតុបំពុលពីទីតាំងផលិតកម្ម អាជីវកម្ម ឬសេវាកម្ម ចូលទៅក្នុងបរិស្ថាន។

ការបំពុលបរិស្ថាន Environmental pollution

សំដៅដល់ការធ្លាក់ចូលនូវសារធាតុបំពុលពីសកម្មភាពរបស់មនុស្ស ឬធម្មជាតិ ដែលអាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ជីវៈចម្រុះ សុខភាពមនុស្ស សត្វ ឬ

ប៉ះពាល់ដល់ដំណើរការផលិតកម្ម អាជីវកម្ម សេវាកម្ម និងការប្រើប្រាស់ ដែលប្រែប្រួលនូវលក្ខណៈរូប គីមី ឬជីវសាស្ត្ររបស់បរិស្ថានខុសពីលក្ខណៈដើមនៃធម្មជាតិ។

ការបំពុលសមុទ្រ Marine pollution

សំដៅដល់ការធ្លាក់ចូល ឬការបង្ហូរចូលទៅក្នុងសមុទ្រនូវសំណល់សារធាតុបំពុល ផលិតផលប្រេង សារធាតុគីមី ។ល។ ដែលអាចបង្កឱ្យប៉ះពាល់ដល់គុណភាពទឹកសមុទ្រ ឬគ្រោះថ្នាក់ដល់បរិស្ថាន ជីវៈចម្រុះ និងសត្វ។

ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព Sustainable development

សំដៅដល់ការអភិវឌ្ឍដែលបំពេញសេចក្តីត្រូវការបច្ចុប្បន្ន ដោយមិនប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពរបស់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ ក្នុងការបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់ពួកគេផ្ទាល់។

ការអភិវឌ្ឍបៃតង Green growth

សំដៅដល់ការអភិវឌ្ឍដែលប្រើប្រាស់ធនធានប្រកបដោយ ចីរភាព រួមមាន ការងារបរិស្ថានបៃតងនិងធនធានធម្មជាតិ ទឹកនិងអនាម័យ សេដ្ឋកិច្ចនិងវិនិយោគ ទូរគមនាគមន៍និង ដឹកជញ្ជូន ឧស្សាហកម្មនិងថាមពល ទេសចរណ៍បៃតង សន្តិសុខស្បៀងនិងសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ និងការបើ ប្រាស់ដីធ្លី។

ការអភិរក្សក្រៅដែនជម្រកធម្មជាតិ Ex-situ conservation

សំដៅដល់ការថែរក្សាការពារជីវៈចម្រុះដែលស្ថិតនៅក្រៅជម្រកធម្មជាតិដូចជា ការបង្កើតសួនសត្វ ថ្នាលបណ្តុះ កូនឈើ ជាដើម។

ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ Biodiversity conservation

សំដៅដល់ការថែរក្សាការពារបាននូវនានភាពនៃសារពាង្គ កាយរបស់នៅ

លើដី ក្នុងទឹក និងក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ផ្សេងៗ ទៀត ដែលរួមមាននានាកាត សេនទិច នានាកាតប្រភេទ និងនានាកាតប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។

ការអភិរក្សធនធានពន្ធុ Genetic resources conservation

សំដៅដល់ការថែរក្សាការពារពិពិធកាតពន្ធុដែលអាចបន្តពូជនៃប្រភេទ រុក្ខជាតិ សត្វ មីក្រុប... រួមនឹងគុណតម្លៃរបស់វាដែលយើងបានដឹងឬមានសក្តានុពល ដើម្បីធានាឱ្យមានភាពសម្បូរបែបនៅពេលបច្ចុប្បន្ននិងអនាគត។

ការអភិវឌ្ឍព្រៃឈើ Forest development

សំដៅដល់ការបង្កើតនិងបង្កើនការដាំដុះព្រៃឈើផ្អែកលើសក្តានុពលនៃ ការអនុវត្តប្រព័ន្ធកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នពីការបាត់បង់ និងរចរើលព្រៃឈើ ដោយពង្រឹងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនិងអភិរក្សព្រៃឈើ ការគាំទ្រការអភិវឌ្ឍ បច្ចេកវិទ្យា កែច្នៃ ការបង្កើនគុណភាពផលិតផលព្រៃឈើ និងសកម្មភាពនានាដែលបង្កើត តម្លៃបន្ថែម។

ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់គម្រោង Project Screening

សំដៅដល់ការកំណត់សញ្ញាណនៃហេតុប៉ះពាល់ ឬទំហំនៃគម្រោងស្នើសុំ ដែលតម្រូវឱ្យមានការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងសង្គមពេញលេញ ឬ ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងសង្គមដំបូង ឬត្រូវធ្វើកិច្ចសន្យាការពារ បរិស្ថាន។

ការនេសាទ Fishing

សំដៅដល់ការប៉ុនប៉ង ការស្រាវជ្រាវ ការធ្វើសកម្មភាព ដោយប្រើ មធ្យោបាយនានា ដើម្បីទាក់ទាញចាប់ដាក់អន្ទាក់ ធ្វើឱ្យរឫស ធ្វើឱ្យងើង ដើសម្លាប់ និងប្រមូលយកវាវិសត្វក្នុងដែននេសាទ។

ការវាយតម្លៃហានិភ័យ Risk assessment

សំដៅដល់ការសិក្សានិងការវិភាគគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ ឬគម្រោងវិនិយោគ ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណគ្រោះថ្នាក់ និងកត្តាហានិភ័យពីសកម្មភាពគម្រោងទៅលើបរិស្ថាន សុវត្ថិភាពសាធារណៈ និងសុខភាពមនុស្សរួមទាំងពីគ្រោះធម្មជាតិ ឬប្រធានសំក្តីទៅលើគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ ឬគម្រោងវិនិយោគ មុននឹងឈានដល់ការកំណត់មធ្យោបាយសមស្របក្នុងការគ្រប់គ្រង ការកាត់បន្ថយការការពារ និងការលុបបំបាត់គ្រោះថ្នាក់ ឬហានិភ័យដែលអាចកើតឡើងជាយថាហេតុ។

ការសាយភាយសារធាតុបំពុល Pollutant Release

សំដៅដល់ការបញ្ចេញ ការបន្សាយ ឬការធ្លាក់ចូលសារធាតុបំពុលទៅក្នុងទឹក ដី ខ្យល់ តាមរយៈសកម្មភាពដោយផ្ទាល់ឬប្រយោលរបស់មនុស្សចេតនាឬអចេតនា ជាប្រចាំឬម្តងម្កាល។

ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងសង្គមដំបូង Initial Environmental and Social Impact Assessment (IESIA)

សំដៅដល់ការសិក្សាដំបូងលើធនធានរូបសាស្ត្រ ធនធានជីវសាស្ត្រ ធនធានសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងសម្បត្តិវប្បធម៌ ហើយភាគច្រើនពឹងផ្អែកលើទិន្នន័យមានស្រាប់ដែលនៅក្នុង និងជុំវិញតំបន់គម្រោង ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការកំណត់ ព្យាករណ៍ និងការវិភាគនូវសក្តានុពលហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គមដែលអាចកើតមានឡើងដោយសារសកម្មភាពគម្រោង ដើម្បីរកវិធានការកាត់បន្ថយហេតុប៉ះពាល់អវិជ្ជមានឱ្យដល់កម្រិតអប្បបរមា និងបង្កើនហេតុប៉ះពាល់វិជ្ជមានឱ្យដល់កម្រិតអតិបរមា។

ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងសង្គមពេញលេញ Full Environmental and Social Impact Assessment (FESIA)

សំដៅដល់ការសិក្សាលម្អិតលើធនធានរូបសាស្ត្រ ធនធានជីវសាស្ត្រ ធនធាន សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងសម្បត្តិវប្បធម៌ ហើយភាគច្រើនពីផ្នែកលើ ទិន្នន័យចម្បងដែលនៅក្នុងនិងជុំវិញតំបន់គម្រោង ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការ កំណត់ ព្យាករណ៍ និងការវិភាគនូវសក្តានុពលហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម ធ្ងន់ធ្ងរ ដែលអាចកើតមានឡើងដោយសារសកម្មភាពគម្រោង ដើម្បីរកវិធាន ការកាត់បន្ថយហេតុប៉ះពាល់អវិជ្ជមានឱ្យដល់កម្រិតអប្បបរមា និងបង្កើនហេតុ ប៉ះពាល់វិជ្ជមានឱ្យដល់កម្រិតអតិបរមា។

គណនីទោលរតនាគារ Treasury Single Account (TSA)

សំដៅដល់គណនីរបស់រតនាគារជាតិ ដែលស្ថាប័នទទួលបន្ទុក វិស័យបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ប្រើប្រាស់ដើម្បីយកថវិកាបង់ចូលរដ្ឋ។

គណៈកម្មាធិការមូលនិធិបរិស្ថាននិងសង្គម Environmental and Social Fund Committee

សំដៅដល់គណៈកម្មាធិការដែលបង្កើតឡើងដោយរាជរដ្ឋាភិបាល តាម សំណើរបស់ក្រសួងទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងគោលបំណងគ្រប់គ្រងមូលនិធិរយៈពេលវែង។

គម្របព្រៃឈើ Forest cover

សំដៅដល់មជ្ឈដ្ឋានធម្មជាតិឬសិប្បនិម្មិត ជាទម្រង់ដីសើម ដីលិចទឹក ឬ ដីស្ងួត ដែលគ្របដណ្តប់ដោយរុក្ខជាតិដុះតាម ធម្មជាតិ ឬដាំ មានកម្ពស់ចាប់ពី ៥ម៉ែត្រឡើងទៅលើផ្ទៃដី លើសពី០,៥ហិកតា និងមានកម្រិតគ្របដណ្តប់របស់ កន្សោមស្លឹកលើសពី១០% ចម្ការឈើដាំដុះជា កៅស៊ូ ដូងប្រេង អាកាស្យា ម៉ែសាក់ ប្រេងខ្យល់ និងប្រភេទរុក្ខ ជាតិផ្តល់ឈើដទៃទៀតដែលមានលក្ខណៈ ដូចរៀបរាប់ ខាងលើក៏ត្រូវបានចាត់ចូលជាគម្របព្រៃដែរ។

ជនងាយរងគ្រោះ: Vulnerable people

សំដៅដល់ជនទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានរំពឹងទុកថាពុំមានលទ្ធភាព
ដោះស្រាយការតទល់ និងការស្រាកស្រាន្តពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានទៅលើ
បរិស្ថាន និងជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ។

តំបន់ជម្រាលនៃអាងទន្លេ Basin catchment

សំដៅដល់តំបន់ភូមិសាស្ត្រនៃអាងទន្លេដែលប្រព័ន្ធលំហូរទឹកហូរចូល
ទៅក្នុងអាងទន្លេដោយរាប់បញ្ចូលទាំងទឹកលើដីនិងទឹកក្រោមដី។

ថាមពលនុយក្លេអ៊ែរ Nuclear Energy

សំដៅដល់ថាមពលដែលបញ្ចេញពីវិទ្យុយុទ្ធសាស្ត្រនៃអាតូមតាមរយៈប្រតិកម្មបំបែក (Fission) ឬប្រតិកម្មរំលាយ (Fusion) ។

ប្រតិកម្មបំបែក គឺជាប្រភេទប្រតិកម្មដែលកើតឡើងនៅក្នុងវិទ្យុយុទ្ធសាស្ត្រនៃអាតូម ដែលក្នុងនោះវិទ្យុយុទ្ធសាស្ត្រនៃអាតូមធ្ងន់ (ដូចជាអ៊ុយរ៉ាញ៉ូមដើម) ត្រូវបានបំបែកជាវិទ្យុយុទ្ធសាស្ត្រស្រាលជាង ចំនួនពីរ ឬច្រើនជាងនេះ ដែលត្រូវបានហៅថាផលិតផលបំបែក (Fission Products) និងមានបញ្ចេញនូវថាមពលដែលមានទម្រង់ជារលកអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិច (កាំរស្មីហ្គាម៉ា ឬកាំរស្មីអ៊ិច) ឬភាគល្អិត (អាល់ហ្វា បេតា ឬណឺត្រុង) ដែលមានកម្លាំងគ្រប់គ្រាន់អាចធ្វើអ៊ុយ៉ង់កម្មនៅពេលដែលឆ្លងកាត់មជ្ឈដ្ឋានណាមួយ។

ប្រតិកម្មរំលាយ គឺជាប្រភេទប្រតិកម្មដែលកើតឡើងនៅក្នុងវិទ្យុយុទ្ធសាស្ត្រនៃអាតូម ដែលក្នុងនោះវិទ្យុយុទ្ធសាស្ត្រស្រាលចំនួនពីរ (ដូចជាអ៊ីដ្រូសែនដើម) ត្រូវបានបញ្ចូលគ្នាបង្កើតបានជាវិទ្យុយុទ្ធសាស្ត្រនៃអាតូមធ្ងន់ជាង ចំនួនមួយដោយមានបញ្ចេញនូវបរិមាណថាមពលជាច្រើនសន្លឹកសន្ធាប់។

ថាមពលអគ្គិសនីដោយការទទួលខុសត្រូវ Responsible electricity

សំដៅដល់គោលការណ៍ផលិត និងការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលអគ្គិសនី ដែលមានលក្ខណៈ ០៦ យ៉ាងជាមួយគ្នាគឺ មានគ្រប់គ្រាន់ មាននិរន្តរភាព មានស្ថិរភាព មានគុណភាព មានតម្លៃសមរម្យ និងមាននៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ (សេចក្តីពន្យល់នេះ ក្រសួងសាមីនឹងកែសម្រួលបន្ថែម)

ទីក្រុងងាយរងគ្រោះ: Vulnerable Cities

សំដៅដល់សមត្ថភាពទប់ទល់របស់ទីក្រុងទៅនឹងការរំខានពីកត្តាខាងក្នុង និងខាងក្រៅរបស់ធម្មជាតិ និង/ឬសកម្មភាពរបស់មនុស្ស ដូចជាទឹកជំនន់ ទីក្រុង ការប្រែប្រួលបរិស្ថានទីក្រុង និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ដែលកើតឡើងក្នុងពេលអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង។

ទីជម្រក Habitat

សំដៅដល់ទីកន្លែងឬទីតាំងដែលមានពួកតាមប្រភេទតែមួយទៅតាមធម្មជាតិ ជាជម្រក ជាកន្លែងរកចំណី និងជាកន្លែងបង្កាត់ពូជរបស់ពួកសត្វនិងរុក្ខជាតិទាំងនោះ។

ធុរកិច្ចនិងសហគមន៍ថាមពលដោយចីរភាព Sustainable energy business and community

សំដៅដល់ ធុរកិច្ច ឬសហគមន៍ដែលបង្កើតប្រព័ន្ធថាមពលនិរន្តរភាព សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីផ្ទាល់ខ្លួន ដោយត្រូវទទួលខុសត្រូវលើគោលការណ៍ ផ្សេងទៀតក្រៅពី “និរន្តរភាព” ដោយខ្លួនឯង រួចប្រសិនបើចង់តភ្ជាប់ជាមួយ បណ្តាញផ្គត់ផ្គង់រួម ត្រូវអនុវត្តតាមបទប្បញ្ញត្តិបច្ចេកទេសសេដ្ឋកិច្ច និងសុវត្ថិភាព ដែលកំណត់ដោយក្រសួងស្ថាប័នគ្រប់គ្រងវិស័យអគ្គិសនី។

(សេចក្តីពន្យល់នេះ ក្រសួងសាមីនឹងកែសម្រួលបន្ថែម)

បញ្ជីក្រហម Red List

សំដៅដល់បញ្ជីប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិ ដែលត្រូវបានកត់ត្រាជាប្រភេទ ដែលកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់ ដែលរៀបចំដោយអង្គការសហភាពអន្តរជាតិដើម្បី អភិរក្សធម្មជាតិ(IUCN)។

បណ្តុំហេតុប៉ះពាល់ Cumulative impact

សំដៅដល់ហេតុប៉ះពាល់ទាំងឡាយណា ដែលកើតមានឡើងពី សកម្មភាពរួមគ្នារវាងគម្រោងដែលមានស្រាប់ និងគម្រោងក្នុងពេលអនាគត ដែលស្ថិតនៅជុំវិញតំបន់គម្រោងទាំងនោះ ដោយផ្ដោតទៅលើធនធានរូបសាស្ត្រ ធនធានជីវសាស្ត្រ និងធនធានសេដ្ឋកិច្ចសង្គម។

បរិក្ខារតាមដានត្រួតពិនិត្យស្វ័យប្រវត្តិ Automatic Monitoring Equipment

សំដៅដល់ឧបករណ៍ ឬគ្រឿងម៉ាស៊ីន ដែលបំពាក់សម្រាប់វាស់ស្ទង់ និងកត់ត្រាទិន្នន័យដោយស្វ័យប្រវត្តិកំហាប់សារធាតុបំពុល ឬបរិមាណ សំណល់បញ្ចេញទៅក្នុងបរិស្ថាន។

បមណីយមេត្រីបរិស្ថាន Environmentally Friendly Standard

សំដៅដល់បទដ្ឋានបច្ចេកទេសសម្រាប់កំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ និង សូចនាករដែលត្រូវយកមកវាយតម្លៃសកម្មភាពប្រតិបត្តិមេត្រីបរិស្ថាន។

បរិស្ថានឆ្លងដែន Environmental transboundary

សំដៅដល់ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ដែលជាកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិរវាងប្រទេសនិងប្រទេសដែលមានផលប៉ះពាល់នៃការបំពុលបរិស្ថានជះឥទ្ធិពលលើការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ដូចជា ការបំពុលខ្យល់ ផ្សែងអំពូ ការបំពុលទឹកជាដើម។

បម្លាស់ទីសារធាតុបំពុល Pollutant substance(s) movement

សំដៅដល់ការបញ្ជូនចេញនូវសំណល់ សារធាតុគីមីពុល ឬសារធាតុគ្រោះថ្នាក់ ទៅក្រៅបរិវេណប្រភពឬទីតាំងបង្កើត ក្នុងគោលបំណងប្រើប្រាស់កែច្នៃ ទាញយកធនធាន ធ្វើប្រព្រឹត្តិកម្ម ឬបោះចោល រួមបញ្ចូលការបញ្ចេញទឹកកខ្វក់ ឬសំណល់រាវ ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកខ្វក់សាធារណៈ។

ប្រព័ន្ធព័ត៌មានភូមិសាស្ត្រ geographic information system (GIS)

សំដៅដល់ប្រភេទមូលដ្ឋានទិន្នន័យភូមិសាស្ត្រ រួមបញ្ចូលគ្នាជាមួយកម្មវិធីក្នុងប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការកុំព្យូទ័រដែលបានបង្កើតឡើងសម្រាប់ធ្វើការចាប់យកការរក្សាទុក ការវិភាគ ការគ្រប់គ្រង និងបង្ហាញទិន្នន័យព័ត៌មានភូមិសាស្ត្រនៅលើផែនទី។

ប្រព្រឹត្តិកម្មសំណល់ Waste treatment

សំដៅដល់សកម្មភាព ឬលំនាំសម្អាត ដកយកចេញ ឬកម្ទេចចោលនូវសារធាតុគីមីពុល សារធាតុគ្រោះថ្នាក់ ឬភ្នាក់ងារចម្លងជំងឺ ដែលមាននៅក្នុងសំណល់តាមរយៈវិធីរូប គីមី ឬជីវសាស្ត្រ។

ប្រតិបត្តិករសំណល់ Waste operator

សំដៅដល់រូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែល៖
-ផ្តល់សេវាប្រមូល ដឹកជញ្ជូន ប្រព្រឹត្តិកម្ម កម្ទេចចោល ឬទុកដាក់សំណល់ចុងក្រោយ

-ធ្វើអាជីវកម្មទិញ លក់ កែច្នៃ ឬទាញយកធនធានពីសំណល់។

ប្រភពបំពុលខ្យល់ Air pollution sources

សំដៅដល់ទីតាំង ទឹកនៃឆ្នេង និងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ដែលបង្កើត ឬបញ្ចេញសំណល់ សារធាតុបំពុល ក្លិន ផ្សែង កម្ដៅ ការរំខានដោយសំឡេងនិងរំញ័រ... ទៅក្នុងបរិយាកាស។

ប្រភពបំពុលខ្យល់ចល័ត Mobile air pollution sources

សំដៅដល់ប្រភពបំពុលជាប្រភេទយានយន្ត ដែលបញ្ចេញផ្សែង ឧស្ម័ន សារធាតុបំពុលខ្យល់ ក្លិន កម្ដៅ ការរំខានដោយសំឡេងនិងរំញ័រ ជាដើម ចូលទៅក្នុងខ្យល់បរិយាកាស។

ប្រភពបំពុលខ្យល់អចល័ត Constant air pollution sources

សំដៅដល់ប្រភពបំពុលមានទីតាំងជាក់លាក់ មានជាអាទិ៍ រោងចក្រ សហគ្រាស សិប្បកម្ម កសិដ្ឋាន ឃ្នាំងស្តុកសម្ភារៈ ការដ្ឋានសំណង់ ឡដុតសំរាម ដែលបញ្ចេញផ្សែង ឧស្ម័ន សារធាតុបំពុលខ្យល់ ក្លិន កម្ដៅ ការរំខានដោយសំឡេងនិងរំញ័រចូលទៅក្នុងបរិយាកាស។

ប្រភពជាក់លាក់ Point Source(s)

សំដៅដល់ទីតាំងជាក់លាក់ មានជាអាទិ៍ រោងចក្រ សហគ្រាស ទីតាំងផលិតកម្ម ទីតាំងអាជីវកម្ម ឬទីតាំងសេវាកម្ម ដែលបង្កើតនិងបញ្ចេញសំណល់រាវ សារធាតុបំពុល ឬទឹកកខ្វក់ចូលទៅក្នុងបណ្តាញលូសាធារណៈ ឬតំបន់ទឹកសាធារណៈ។

ប្រភពមិនជាក់លាក់ Non-Point Source(s)

សំដៅដល់ប្រភពបំពុលមានវិសាលភាពធំទូលាយ មានជាអាទិ៍ ទីក្រុង

វាលស្រែចម្ការ ដែលសំណល់រាវ សារធាតុបំពុល ឬទឹកកខ្វក់បានហូរចេញនៅ ពេលមានជំនន់ទឹកភ្លៀង។

ប្រភេទជិតផុតពូជ/ប្រភេទកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់ខ្លាំង Critically Endangered Species

សំដៅដល់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិទាំងឡាយនៅក្នុងធម្មជាតិ ដែល ដង់ស៊ីតេ និងភូមិសាស្ត្រនៃទីជម្រករបស់វាត្រូវបានថយចុះ យ៉ាងឆាប់រហ័សក្នុង រយៈពេលដប់(១០)ឆ្នាំចុងក្រោយ ឬក្នុងរយៈពេលបី(៣)ជំនាន់តំណពូជនៅ ក្នុងធម្មជាតិ និងប្រភេទដែលមានសារៈសំខាន់ខាងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ ព្រមទាំងមាន តម្លៃសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់។ ឈ្មោះប្រភេទសត្វព្រៃ និងរុក្ខជាតិ ក្នុងក្រុមប្រភេទជិតផុត ពូជ ត្រូវបានកំណត់ក្នុងបញ្ជីក្រហមនៃប្រភេទកំពុងទទួលរងការគំរាមកំហែង។

ប្រភេទកំពុងរងការគំរាមកំហែង Threatened Species

សំដៅដល់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិដែលបានចុះបញ្ជីជាប្រភេទកំពុង រងគ្រោះថ្នាក់ឈានទៅរកការវិនាសផុតពូជបំផុត កំពុងរងគ្រោះថ្នាក់ជិត ផុតពូជ ឬងាយរងគ្រោះថ្នាក់ ដូចមានចុះនៅក្នុងបញ្ជីក្រហមនៃប្រភេទ កំពុងទទួលរងការគំរាមកំហែង។

ប្រភេទមិនទាន់ទទួលរងការគំរាមកំហែង Least Concerned Species

សំដៅដល់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិដែលត្រូវបានចាត់ដោយសហភាព អន្តរជាតិសម្រាប់ការអភិរក្សធម្មជាតិ (IUCN) ដែលត្រូវបានវាយតម្លៃថាជា ប្រភេទមិនត្រូវបានជាកម្មវត្ថុនៃការអភិរក្សទេ។

ប្រភេទមានដើមកំណើតក្នុងស្រុក Native Species

សំដៅដល់ប្រភេទសត្វ ឬរុក្ខជាតិទាំងឡាយណា ដែលមានដើមកំណើត ធ្លាប់បានរស់នៅឬបន្តរស់នៅ ឬមានផ្នែកណាមួយនៃរបាយរបស់វា ឬការផ្លាស់

ទីជាប្រចាំ នៅក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រនៃប្រទេសកម្ពុជា មិនមែនជាលទ្ធផលនៃការ នាំចូលមកថ្មី ទោះមានចេតនា ឬមិនមានចេតនាក៏ដោយ។

ប្រភេទរាតត្បាតមានដើមកំណើតក្រៅស្រុក Alien Invasive Species

សំដៅដល់រុក្ខជាតិ សត្វ ភ្នាក់ងារបង្កជំងឺ និងមីក្រូសារពាង្គកាយដទៃ ទៀតដែលពុំមានដើមកំណើតក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយអាចបង្កការ ខូចខាតដល់សេដ្ឋកិច្ច ឬបរិស្ថាន ឬអាចមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់សុខភាព មនុស្ស។ ជាងនេះ ប្រភេទរាតត្បាតមិនមានដើមកំណើតក្នុងស្រុកមានឥទ្ធិពល អវិជ្ជមានលើជីវៈចម្រុះ ក្នុងនោះរួមទាំងការធ្លាក់ចុះ ឬការលុបបំបាត់ទាំងស្រុង នូវប្រភេទក្នុងស្រុក ឬការចម្លងភ្នាក់ងារបង្កជំងឺ និងការរំខានប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងមុខងារប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីក្នុងស្រុក។

ប្រភេទកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់ Endangered Species

សំដៅដល់ប្រភេទសត្វ និង/ឬរុក្ខជាតិទាំងឡាយ ដែលចាត់ទុកថា ប្រឈមនឹងហានិភ័យខ្ពស់បំផុតនៃការផុតពូជនៅក្នុងព្រៃ យោងទៅតាមភស្តុតាង ស្វែងរកប្រសើរបំផុត។

ប្រភេទមានដើមកំណើតក្រៅស្រុក Alien Species

សំដៅដល់ប្រភេទសត្វ និង/ឬរុក្ខជាតិណាមួយដែលមិនមានដើម កំណើតដំបូងនៅប្រទេសកម្ពុជា ជាអាទិ៍ សត្វព្រៃរស់ និងងាប់ ព្រមទាំងផ្នែក ផ្សេងៗរបស់សត្វព្រៃ រុក្ខជាតិទាំងឡាយដែលត្រូវបានប្រមូលមក។

ប្រសិទ្ធផលធនធាន Resource Efficiency

សំដៅដល់ការប្រើប្រាស់ធនធានដូចជា ថវិកា សម្ភារៈ ធនធានបរិស្ថាន ធនធានមនុស្ស ឬធនធានផ្សេងទៀត ដើម្បីបំពេញមុខងារប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាពតាមរយៈការប្រើប្រាស់ធនធានតិចជាងមុន កាត់បន្ថយសំណល់ និងសន្សំសំចៃផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច សំដៅរក្សាបានចីរភាពបរិស្ថាន។

ផលិតកម្មមេត្រីបរិស្ថាន Environmentally Friendly Production

សំដៅដល់ដំណើរការផលិតដែលទ្រទ្រង់ដល់កិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការអភិរក្ស ជីវៈចម្រុះ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងការរស់នៅដោយចីរភាព។

ផលិតផលព្រៃឈើ (forest products)

សំដៅដល់វត្ថុធាតុណាមួយដែលបានមកពីព្រៃឈើសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ ឬការប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម រួមមាន ផលព្រៃឈើ អនុផលព្រៃឈើ ចំណីសត្វ ជាអាទិ៍។

ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន Environmental management plan

សំដៅដល់ផែនការដែលមានចែងនៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម ដែលបានកំណត់ពីវិធានការការពារ និងកាត់បន្ថយហេតុប៉ះពាល់ ការទទួលខុសត្រូវ និងកាលវិភាគសម្រាប់អនុវត្ត តាមដាន និងវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពីគម្រោង ដោយរួមបញ្ចូលទាំងផែនការហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់សកម្មភាពបរិស្ថានក្នុងដំណាក់កាលសាងសង់ ប្រតិបត្តិ និងបញ្ចប់គម្រោង។

ពពួករុក្ខជាតិព្រៃ Wild flora

សំដៅដល់ប្រភេទរុក្ខជាតិដែលមិនត្រូវបានគេដាំ រួមទាំងរូបធាតុលូតលាស់របស់វា កកើតឡើងនៅក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងជម្រកធម្មជាតិ ដោយពុំមានឬមានក្នុងកម្រិតកំណត់នូវឥទ្ធិពលរបស់មនុស្សក្នុងការកើតមាន និងការបន្តពូជរបស់វា។

មជ្ឈមណ្ឌលសង្គ្រោះសត្វព្រៃ Wildlife rescue center

សំដៅដល់ទីតាំងមួយដែលមានគោលបំណង៖

- ១- ស្តារ(ព្យាបាល) សត្វព្រៃដែលរងរបួស និងលែងសត្វព្រៃនោះទៅក្នុងព្រៃវិញ
- ២- ទទួលសត្វព្រៃដែលរឹបអូសបាននិងថែទាំពួកវារហូតដល់ពេលដែលគេអាចនាំពួកវាទៅកាន់កន្លែងដើមវិញ ឬអាចលែងបាន
- ៣- ផ្តល់ការថែទាំរយៈពេលវែងសម្រាប់សត្វព្រៃដែលមិនអាចបញ្ជូនត្រឡប់ទៅក្នុងព្រៃវិញ និង
- ៤- អនុវត្តការបង្កាត់ពូជសត្វបង្ហាងទុកសម្រាប់គោលបំណងអភិរក្ស។

ម្ចាស់សំណល់ Waste Owner

សំដៅដល់រូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ដែលបង្កើតសំណល់ពីសកម្មភាពផលិតកម្ម អាជីវកម្ម សេវាកម្ម រួមទាំងសកម្មភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ។

មុខងារកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី Ecosystem functioning

សំដៅដល់ការបង្កើតឡើងនូវដំណើរការនានាដែលកំណត់ដោយអន្តរកម្មផ្សេងៗក្នុងចំណោមសហគមន៍ជីវសាស្ត្រ ទាំងប្រភេទក្នុងស្រុក ទាំងប្រភេទក្រៅស្រុក ទាំងដំណើរការជីវរូបសាស្ត្រ ដូចជា និយតកម្មទឹកនិងការបង្កើតឡើងវិញនូវវដ្តសារធាតុចិញ្ចឹម។

មូលទិន្នន័យ Database

សំដៅដល់ការប្រមូលទិន្នន័យជាប្រព័ន្ធ តាមប្រភេទផ្សេងៗរួមជាមួយ និងការពិពណ៌នានៃប្រភេទទិន្នន័យទាំងនោះដែលបានប្រមូល ចងក្រង និង វិភាគសម្រាប់ការប្រើប្រាស់តាមតម្រូវការ។

មូលនិធិបរិស្ថាននិងសង្គម Environmental and Social Fund

សំដៅដល់មូលនិធិដែលទទួលបានពីកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អំណោយសប្បុរសជន ម្ចាស់គម្រោងវិនិយោគដែលបានដាក់ពាក្យស្នើសុំមក ក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិដើម្បីសិក្សាវាយតម្លៃ ហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននៃគម្រោងដែលបានស្នើសុំ និងពិកម្រែផ្សេងៗទៀត។

មេត្រីបរិស្ថាន Environmentally Friendly

សំដៅដល់ការអនុវត្តច្បាប់ ផលិតកម្ម សេវាកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យាដែល ទ្រទ្រង់ដល់កិច្ចគាំពារបរិស្ថាន ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្ម ជាតិ និងការរស់នៅដោយចីរភាព។

៥

របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះនៃប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិ Biodiversity conservation corridor of Natural protected areas system

សំដៅដល់តំបន់តភ្ជាប់តំបន់ការពារធម្មជាតិ ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មាន តំបន់ឧទ្យានជាតិ តំបន់ដែនជម្រកសត្វព្រៃ តំបន់ការពារទេសភាព តំបន់ប្រើប្រាស់ច្រើនយ៉ាង តំបន់វារីសារ តំបន់បេតិកភណ្ឌធម្មជាតិ តំបន់ស្នូលបឋមនីយជីវមណ្ឌល តំបន់ឧទ្យានជាតិសមុទ្រ ជាអាទិ៍ ដើម្បីទ្រទ្រង់សារព័ន្ធមជ្ឈដ្ឋានធម្មជាតិនៃតំបន់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។

ខ២

លំហូរបរិស្ថាន Environmental flow

សំដៅដល់បរិមាណ ពេលវេលា និងគុណភាពនៃលំហូរទឹកចាំបាច់សម្រាប់ទ្រទ្រង់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ជីវភាពរស់នៅ និងសុខុមាលភាពរបស់ភាវៈរស់ ដែលពឹងផ្អែកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទាំងនោះ។

វិធានស្វ័យត្រួតពិនិត្យ Self-Monitoring

សំដៅដល់សកម្មភាពអង្កេតតាមដាន ការបំពុលបរិស្ថាន ដែលអនុវត្តដោយម្ចាស់ ឬអ្នកទទួលខុសត្រូវប្រកបបំពុលសក្តានុពល តាមរយៈការបំពាក់ឧបករណ៍តាមដានស្វ័យប្រវត្ត និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ។

វិញ្ញាបនបត្រឯកភាពលើកិច្ចសន្យាការពារបរិស្ថាន និងរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងសង្គម Certificate on environmental protection contract and social impact assessment report

សំដៅដល់វិញ្ញាបនបត្រដែលចេញដោយក្រសួងបរិស្ថាន ដោយផ្អែកទៅលើការវាយតម្លៃបរិស្ថានរបស់គម្រោងដែលមានចែងនៅក្នុងផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ឬរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងសង្គមដំបូង ឬរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គមពេញលេញ។

វិទ្យុសកម្ម Radioactive

សំដៅដល់ធាតុដែលបញ្ចេញថាមពលខ្ពស់ក្នុងទម្រង់ជារលកអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិក(កាំរស្មីហ្គាម៉ា ឬកាំរស្មីអ៊ិច) ឬភាគល្អិត(អាល់ហ្វា បេតា ឬណឺត្រុង) ដែលមានថាមពលគ្រប់គ្រាន់អាចធ្វើអ៊ីយ៉ុងកម្មនៅពេលដែលឆ្លងកាត់មជ្ឈដ្ឋានណាមួយ។

ស

សន្តិសុខវិទ្យុសកម្ម Radioactive security

សំដៅដល់ការអនុវត្តសកម្មភាព និងវិធានការចាំបាច់ទាំងឡាយណា ដើម្បីទប់ស្កាត់ រារាំង និងឆ្លើយតបទៅនឹងការប៉ុនប៉ងលួចយក បំផ្លិចបំផ្លាញ ផ្ទេរចេញដោយខុសច្បាប់ ឬសកម្មភាពទុច្ចរិតផ្សេងៗ លើរូបវន្តសារធាតុវិទ្យុសកម្មនិងប្រភពវិទ្យុសកម្ម ឬទីតាំងពាក់ព័ន្ធ។

សុវត្ថិភាពវិទ្យុសកម្ម Radioactive safety

ការអនុវត្តសកម្មភាព និងវិធានការចាំបាច់ទាំងឡាយណាសម្រាប់ការការពារសុវត្ថិភាពមនុស្ស សត្វ និងបរិស្ថានជុំវិញ ឱ្យជៀសផុតពីការទទួលរងឥទ្ធិពលគ្រោះថ្នាក់វិទ្យុសកម្ម ព្រមទាំងទប់ស្កាត់គ្រោះថ្នាក់វិទ្យុសកម្មដែលអាចកើតមានឡើងដោយយថាហេតុ និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៅពេលមានគ្រោះថ្នាក់វិទ្យុសកម្មកើតឡើង។

សហគមន៍ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ Ecotourism community

សំដៅដល់សហគមន៍មូលដ្ឋានមួយ ដែលជាម្ចាស់និងជាអ្នកគ្រប់គ្រងដីសំខាន់លើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងសកម្មភាពទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ហើយសកម្មភាពទេសចរណ៍ទាំងនោះត្រូវធ្វើប្រតិបត្តិការដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការបែងចែកផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ជាមួយនឹងសហគមន៍។

ស្វ័យតាមដានត្រួតពិនិត្យ Self-Monitoring

សំដៅដល់សកម្មភាពត្រួតពិនិត្យការបំពុលបរិស្ថាន ដែលអនុវត្តដោយ ម្ចាស់ ឬអ្នកទទួលខុសត្រូវប្រភពបំពុល តាមរយៈការបំពាក់ឧបករណ៍តាមដាន ស្វ័យប្រវត្តិ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ ជាអាទិ៍។

សារធាតុគីមីពុល Toxic Chemical (s)

សំដៅដល់សារធាតុគីមី ឬក្រុមសារធាតុគីមី ដែលអាចបង្កការពុលដល់ មនុស្ស សត្វ ឬបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់បរិស្ថាន ជីវៈចម្រុះ នៅពេលមានវត្តមាននៅ ក្នុងបរិស្ថាន។

សារធាតុគ្រោះថ្នាក់ Hazardous Substance (s)

សំដៅដល់សារធាតុគីមី ឬក្រុមសារធាតុគីមី ដែលបង្កការពុលភ្លាមៗ ឬរ៉ាំរ៉ៃ បង្កគ្រោះថ្នាក់ បង្កការប៉ះពាល់ដល់កំណើតថ្មី ហើយដែលមានលក្ខណៈ ធន់នឹងការបំបែកធាតុក្នុងបរិស្ថាន ភាពអាចចម្លងចូលទៅក្នុងវដ្តអាហារ និងភាព អាចកកផ្ដុំនៅក្នុងសារពាង្គកាយមនុស្ស សត្វ និងជីវៈចម្រុះ។

សារធាតុបំពុល Pollutant (s) / Pollutant Substance (s)

សំដៅដល់សារធាតុគីមី ក្រុមសារធាតុគីមី សំណល់ ផ្សែង ឧស្ម័ន ក្លិន ធ្នូលី ឬកម្ដៅ ដែលធ្លាក់ចូលទៅក្នុងបរិស្ថានដោយសកម្មភាពរបស់មនុស្សតាម រយៈការបញ្ចេញចោល ការលេចធ្លាយ ឬដោយសកម្មភាពធម្មជាតិ ធ្វើឱ្យគុណភាព បរិស្ថានថយចុះ ឬអាចបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់បរិស្ថាន ជីវៈចម្រុះ មនុស្ស សត្វ។

សំណល់គ្រោះថ្នាក់ Hazardous waste

សំដៅដល់សំណល់ ដែលមានភាពគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរភ្លាមៗ ឬរ៉ាំរ៉ៃដល់ សុខភាពមនុស្ស សត្វ បរិស្ថាន ឬបង្កការខូចខាតទ្រព្យសម្បត្តិ មានជាអាទិ៍ ភាពងាយឆាបឆេះ ភាពងាយបង្កប្រតិកម្ម ភាពងាយបង្កច្រែះកាត់ ងាយបង្កជំងឺ

ឆ្លង ដែលតម្រូវឱ្យធ្វើការគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកពីសំណល់ធម្មតា។

សួនរុក្ខវិទ្យា Botanic Garden

សំដៅដល់សួនរុក្ខជាតិដែលត្រូវបានដាំក្នុងគោលបំណងសិក្សាស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រ និងដាក់តាំងបង្ហាញសម្រាប់សាធារណជនទស្សនា ឬជាសួនដែលធ្វើការប្រមូល ការដាំដុះ ការអភិរក្ស និងការតាំងបង្ហាញបណ្តាប្រភេទរុក្ខជាតិដែលមានពាសពេញសកលលោក ដោយមានដាក់ស្លាកឈ្មោះ និងប្រភពរបស់វា។

ស្លាកមេត្រីបរិស្ថាន Environmentally Friendly Label(s)

សំដៅដល់រូបសញ្ញាដែលមានលក្ខណៈជាក់លាក់តូចៗបញ្ជាក់ពីការចូលរួមប្រតិបត្តិបម្រើមេត្រីបរិស្ថាន ដែលចេញដោយក្រសួងបរិស្ថានសម្រាប់បិទភ្ជាប់លើផលិតផលនានា។

ហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន Environmental impact

សំដៅដល់ហេតុប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន និងវិជ្ជមានសំខាន់ៗទៅលើធនធាន រូបសាស្ត្រ ធនធានជីវសាស្ត្រ និងធនធានសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ដែលបង្កឡើងពី សកម្មភាពគម្រោងដោយផ្ទាល់ក្តី ឬដោយប្រយោលក្តី។

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទឹក Water infrastructure

សំដៅដល់ទំនប់ធំ និងតូច ទ្វារទឹក ប្រឡាយបង្វែរទឹក ភ្លីទប់ទឹក ឬ ខ្សែនការពារទឹក ប្រព័ន្ធរំដោះទឹកធំ និងតូច ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ អាងស្តុកទឹកធំ និង តូច បំពង់បង្ហូរ ឬលូបង្ហូរទឹក អណ្តូងគ្រប់ប្រភេទ ទំនប់រ៉ាំអគ្គិសនីផ្សេងៗ និង រចនាសម្ព័ន្ធដទៃទៀត ឬឧបករណ៍ដំឡើងផ្សេងៗ ដែលត្រូវបានសាងសង់ ឬ ប្រើប្រាស់សម្រាប់គោលបំណងនៃការបង្វែរទិស ស្តុកទុកបញ្ជូន រាំងខ្ទប់ ប្រើ ប្រាស់ អភិរក្ស និងការពារធនធានទឹកនានា ដើម្បីរំដោះទឹកចេញពីតំបន់ដែល ជន់លិចទាំងឡាយ ឬដើម្បីទប់ស្កាត់ និងកាត់បន្ថយជាអតិបរមានូវផល ប៉ះពាល់ពីទឹកជំនន់ និងពីស្ថានភាពអាសន្នដទៃទៀតដែលទាក់ទងនឹងទឹក។

ហិរញ្ញវត្ថុបៃតង Green Finance

សំដៅដល់ការវិនិយោគហិរញ្ញវត្ថុចូលទៅក្នុងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ និង/ឬ គំនិតផ្តួចផ្តើមប្រកបដោយចីរភាពសម្រាប់ផលិតផលបរិស្ថាន និងគោល នយោបាយដែលមានការលើកទឹកចិត្តដល់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

អគារបៃតង Green Building

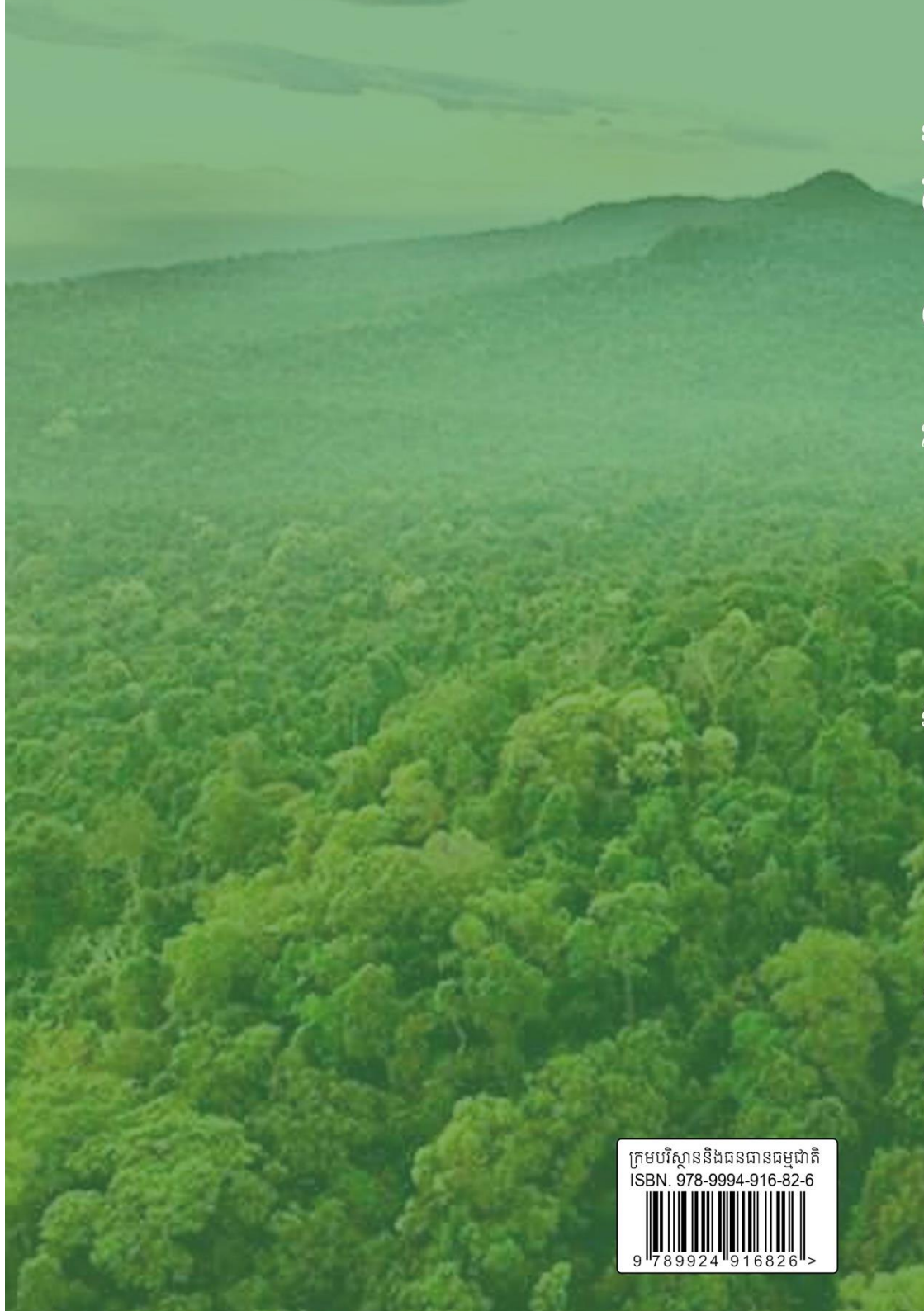
សំដៅដល់សំណង់ ឬអគារដែលមាននិរន្តរភាព ទាំងរចនាសម្ព័ន្ធ ទាំងការអនុវត្តដំណើរការដែលមានទំនួលខុសត្រូវដល់បរិស្ថាន និងធនធាន ដែលមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងវដ្តជីវិតរបស់អគារពី ការប្រើប្រាស់ទឹក និងអគ្គិសនីដោយសន្សំ សំចៃ ការរៀបចំផែនការរចនាអគារ ការសាងសង់ ការថែទាំ ការជួសជុល និងការបំផ្លាញ។

ឧបករណ៍ត្រួតពិនិត្យស្វ័យប្រវត្តិ Automatic Monitoring Equipment / Device

សំដៅដល់ឧបករណ៍ ឬគ្រឿងម៉ាស៊ីន បំពាក់សម្រាប់វាស់ស្ទង់ កម្រិតជាតិពុល និងបរិមាណសំណល់បញ្ចេញ ដែលដំណើរការដោយស្វ័យប្រវត្តិ។

ឧបត្ថម្ភធន Subsidy

សំដៅដល់ធនធានដែលរដ្ឋាភិបាលផ្តល់ឱ្យស្ថាប័ន ក្រុម ឬបុគ្គល ជាទូទៅ ក្នុងរូបភាពជាហិរញ្ញប្បទាននិង/ឬ ការអនុគ្រោះពន្ធ ដើម្បីលើកកម្ពស់សមត្ថភាពការប្រកួតប្រជែង សុខុមាលភាពសង្គម ឬផលប្រយោជន៍សាធារណៈ។

ក្រុមបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិ
ISBN. 978-9994-916-82-6

9 789924 916826 >